

II

(Tiesību akti, kas pieņemti, piemērojot EK/Euratom līgumus, un kuru publicēšana nav obligāta)

LĒMUMI

KOMISIJA

KOMISIJAS LĒMUMS

(2006. gada 14. marts),

ar ko koncentrāciju atzīst par atbilstošu kopējam tirgum un EEZ līguma darbībai

(Lieta COMP/M.3868 – DONG/Elsam/Energi E2)

(izziņots ar dokumenta numuru K(2006) 793)

(Autentisks ir tikai teksts angļu valodā)

(Dokuments attiecas uz EEZ)

(2007/353/EK)

Komisija 2006. gada 14. martā pieņēma lēmumu apvienošanās lietā saskaņā ar Padomes 2004. gada 20. janvāra Regulu (EK) Nr. 139/2004 par kontroli pār uzņēmumu koncentrāciju (EK Apvienošanās regula)⁽¹⁾ un jo īpaši minētās regulas 8. panta 2. punktu. Lēmuma versija, no kuras izņemta konfidenciāla informācija, lietas autentiskajā valodā atrodama Konkurences ģenerāldirektorāta tīmekļa vietnē šādā adresē: http://ec.europa.eu/comm/competition/index_en.html

I. KOPSAVILKUMS

- (1) Šī lieta ir saistīta ar DONG kontroles iegūvi pār *Elsam*, *Energi E2*, *KE* un *FE*.
- (2) DONG ir Dānijas valstij piederošs gāzes uzņēmums. *Elsam* un *Energi E2* (E2) ir Dānijas elektroenerģijas ražošanas uzņēmumi, kas attiecīgi atrodas Rietumdainijā (*Elsam*) un Austrumdainijā (E2). *KE* un *FE* ir elektroenerģijas mazumtirdzniecības uzņēmumi Kopenhāģenas apgabalā.
- (3) Lēmumā ir secināts, ka darījums ievērojami kavē efektīvu konkurenci, jo īpaši nostiprinot dominējošo stāvokli šādos tirgos:
- gāzes piegāde vairumā Dānijai (un iespējami arī Zviedrijai),
 - gāzes glabāšana vai gāzes elastīgums (neatkarīgi no tā, vai tikai Dānijai vai arī Zviedrijai),
 - gāzes piegāde lieliem uzņēmumiem un decentralizētām TEC kā 1 vai 2 tirgi Dānijā,
 - gāzes piegāde maziem uzņēmumiem un/vai mājsaimniecībām kā 1 vai 2 tirgi Dānijā.
- (4) Lēmumā ir secināts, ka pušu ierosinātie centieni pietiekami nekompensē konstatētās konkurences problēmas. Attiecībā uz glabāšanas/elastīguma tirgu ierosinātie centieni visnozīmīgāk ietekmē krātuves atsavināšanu Liletorupē, kam ir pozitīva ietekme uz konkurenci saistībā ar glabāšanu/elastīgumu Dānijā. Attiecībā uz gāzes vairumtirdzniecības un gāzes mazumtirdzniecības tirgiem lēmumā ir secināts, ka DONG piedāvātā gāzes izlaides programma kopā ar glabātavas atsavināšanu ir pietiekama, lai izklīdētu visas šaubas par konkurenci, kuras Komisija piedēvēja šiem tirgiem.

⁽¹⁾ OV L 24, 29.1.2004., 1. lpp.

- (5) Rezultātā Komisija atzīst paziņoto darījumu par atbilstošu kopējam tirgum un EEZ līgumam saskaņā ar Apvienotās regulas 2. panta 2. punktu, 8. panta 2. punktu un EEZ līguma 57. pantu.

II. PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. PUSES

- (6) DONG ir Dānijas valstij piederošs uzņēmums, kas nodarbojas ar naftas un dabasgāzes ieguves izpēti, ražošanu, transportēšanu jūras piekrastes zonā un pārdošanu, kā arī dabasgāzes uzglabāšanu un piegādi. Tāpat arī tā darbības jomā nedaudz ir iekļauta elektroenerģijas ieguve no vēja enerģijas un elektroenerģijas un siltumapgāde.
- (7) *Elsam* un *Energi E2 (E2)* ir Dānijas elektroenerģijas ražošanas uzņēmumi, kas attiecīgi atrodas Rietumdānijā (*Elsam*) un Austrumdānijā (*E2*). Tie abi ražo un pārdod elektroenerģiju (finansiālo un fizisko) vairumtirdzniecības tirgū un nodrošina centrālo siltumapgādi. Kopš *Elsam* 2004. gadā iegādājās (Austrumdānijas) elektroenerģijas mazumtirgotāju *NESA*, tā nozīmīga darbības joma ir saistīta ar elektroenerģijas mazumtirdzniecību mājāsaimniecībām un uzņēmumiem. *Elsam* un *E2*, no vienas puses, būtībā pieder tikai vietējām iestādēm, bet, no otras puses, *DONG* un *Vattenfall* (uzņēmumā *Elsam*), kā arī *NESA* un *KE* (uzņēmumā *E2*) pieder nozīmīgas akciju paketes daļas.
- (8) *KE* un *FE* mājāsaimniecībām un uzņēmējiem piegādā elektroenerģiju Kopenhāgenas apgabalā. Šie uzņēmumi pašlaik attiecīgi pieder Kopenhāgenai un Frederiksbergai.

2. DARBĪBA UN KONCENTRĀCIJA

- (9) Šajā lēmuma daļā ir raksturota ierosinātā darbība (koncentrācija), ar kuru *DONG* iegūst kontroli pār *Elsam*, *E2*, *KE* un *FE*, kā arī *Elsam* un *E2* mazāk zināmiem ražošanas resursiem, kurus attiecinās uz *Vattenfall*. *Vattenfall* resursu ieguve tiek uzskatīta par atsevišķu koncentrāciju.

3. TIESISKAIS REGULĒJUMS UN REGLAMENTĒJOŠIE NOTEIKUMI

- (10) Lēmumā tiek apspriesti gāzei un elektroenerģijai piemērojamie reglamentējošie noteikumi.
- (11) Dānijas dabasgāzes tirgus konkurencei lielākajiem pircējiem pirmo reizi tika atvērts 2000. gada 1. jūlijā, iekļaujot visus pircējus, kas var izvēlēties piegādātāju kopš 2004. gada. Jūras piekrastes gāzes pārvades tīkls un pārvades sistēmas operators bija pilnīgi nesaistīti

2004. gadā, bet pašlaik tā pieder un to izmanto *Energinet.dk*, neatkarīga valsts korporācija, kas pieder Dānijai. Jūras piekrastes pārvades tīkla operācijas tiek veiktas saskaņā ar noteikumos ierobežotu trešo pušu piekļuvi (TPA). *DONG* pieder glabātavas un atklātā jūrā izvietoti cauruļvadi, kas savieno Ziemeļjūras Dānijas daļas apgabalus ar Dānijas sauszemi. Šīm infrastruktūrām var piekļūt, noslēdzot vienošanos par TPA. TPA noteikumus uzrauga Dānijas Energoresursu regulatīvā iestāde (*DERA*), neatkarīga uzraudzības iestāde enerģētikas nozarē.

4. ATTIECĪGIE TIRGI

A. DABASGĀZE

1. Attiecīgie produkcijas tirgi

- (12) Attiecībā uz attiecīgo ražojumu tirgiem gāzes jomā Komisijas tirgus izpēte ir pievērsusies gāzes glabāšanas/elastīguma, gāzes vairumtirdzniecības un gāzes piegādes tirgu definīcijai.

Gāzes glabāšanas un gāzes elastīguma tirgus

- (13) Attiecībā uz gāzes glabāšanu un/vai citiem gāzes elastīguma rīkiem faktiskā šāda tirgus ražojumu tirgus definīcija lēmumā ir palikusi atklāta.
- (14) Puses ierosināja gāzes elastīguma ražojumu tirgu, iekļaujot glabāšanu tam paredzētās glabātavās, izmaiņas ražošanā, starptautisko tirdzniecību, cauruļvadu sistēmas ietilpīgumu, pārslēgšanos uz citām degvielām, pārtraucamiem līgumiem un tirgus centrus ar gaidāmajiem tirgiem.
- (15) Saskaņā ar Komisijas viedokli šos atšķirīgos elastīguma rīkus var iedalīt piecās grupās, proti:

- glabāšana tam paredzētās glabātavās,
- pārtraucamība vai cita patērētāju pieprasījuma modulēšana, piem., centrālās TEC,
- elastīgi piegādes līgumi (neatkarīgi no tā, vai balstīti uz importa, vietējās produkcijas vai sekundārajiem iekšējā piedāvājuma līgumiem),
- elastīga gāzes tirdzniecība centros vai abpusēji (neatkarīgi no tā, vai tas ir nākotnes darījums vai īpašs darījums),
- cauruļvadu sistēmas ietilpīgums, t. i., glabāšana pārvades cauruļvados, samazinot vai palielinot tajos gāzes spiedienu.

- (16) Komisijas tirgus pētījumi atklāja, ka Dānijai neviena no četrām elastīguma alternatīvām saistībā ar iepriekšminēto uzglabāšanu tam paredzētās vietās nav apsvērta kā pilnīgi dzīvotspējīga vai kā pietiekamā mērā attīstīta elastīguma alternatīva. Tomēr Komisija uzskata, ka attiecīgo ražojumu tirgus jautājums (vai nu elastīgums, vai glabāšana) var palikt atklāts.

Gāzes vairumtirdzniecības piegāžu tirgus

- (17) Attiecībā uz piegādi vairumā Dānijai lēmumā ir noteikts, ka Dānijai ir gāzes vairumtirdzniecības tirgus, kas ietver:

— visus pārdošanas gadījumus neatkarīgi no tā, vai pārdošana notiek, izmantojot *GTF*, slēdzot piegādes līgumus vai citus nolīgumus,

— ar fiziskiem importētājiem vai līgumimportētājiem ⁽¹⁾, atpakaļievedējiem (atgriezeniskas gāzes pārvades gadījumā), ražotājiem (ja piemēro nākotnē) un tirgotājiem,

— citiem tirgotājiem (piemēram, piegādes uzņēmumiem) vai centrālajam TEC (pēdējā tādā apmērā, ka tās pārņem vismaz dažus pakalpojumus, kurus piegādātājs sniedz regulāri saistībā ar piegādi uz vietas vai grasās tālākpārdot gāzi),

kas ļauj šiem patērētājiem piekļūt gāzes vairumtirdzniecībai Dānijā.

- (18) Komisijas tirgus izpēte nepārprotami norādīja uz dabasgāzes vairumtirdzniecības piegāžu atsevišķa tirgus esamību. Atbildē uz 6. panta 1. punkta c) apakšpunkta lēmumu *DONG* atzina "gāzes pārdošanu un tirdzniecību vairumtirdzniecības līmenī" un neapstrīdēja šo vai iepriekšminēto ražojumu tirgus definīciju saistībā ar vairumtirdzniecības tirgu atbildē uz paziņojumu par iebildumiem.

- (19) Ierosinātais darījums ietekmē arī vairumtirdzniecību Zviedrijā. Lēmumā ir secināts, ka pastāv atsevišķs gāzes vairumtirdzniecības piegāžu tirgus, kas paredzēts patēriņam Zviedrijā. Iemesli ir tādi, ka tirgus situācija un nosacījumi piegādei vairumā Zviedrijā atšķiras no Dānijā esošajiem.

⁽¹⁾ Šai kontekstā termins "fiziskais imports" ir izprotams kā visas piegādes Dānijas jūras piekrastes sistēmai/pārsūtes tīklam. Tāpēc Dānijas ražotājs kontinentālās Ziemeļjūras līča Dānijas pusē kļūst par tiešu dalībnieku Dānijas vairumtirdzniecības tirgū tikai tad, ja piegādā gāzi Dānijas jūras piekrastes tīklā.

Dabasgāzes piegādes tirgus centrālajiem TEC uzņēmumiem

- (20) Lēmumā ir apsvērts, ka dabasgāzes piegāde centrālajiem TEC uzņēmumiem (t. i., lielām koģenerācijas stacijām) ir uzskatāma par atsevišķu tirgu, jo piegāde centrālajam TEC atšķiras no vairumtirdzniecības tirgus. Tomēr centrālās TEC energoresursu ražotājs var ienākt vairumtirdzniecības tirgū kā pircējs vai pārdevējs, un nav nepārvaramu šķēršļu tirgū ienākt tiem vairumtirgotājiem, kas vēlas apgādāt dažus centrālo TEC mazumpiegādes segmentus.

- (21) Piegāde centrālajam TEC atšķiras arī no citiem mazumtirdzniecības piegādes tirgiem tā augstā elastīguma un patēriņa līmeņa, atšķirīgo pieprasījuma modeļu, cenu un līgumu veidu, dažādo noteikumu dēļ, kā arī sakarā ar to, ka centrālās TEC var tieši piedalīties vairumtirdzniecības tirgū.

Gāzes piegādes tirgus(i) decentralizētām TEC un lieliem rūpnieciskiem patērētājiem

- (22) Lēmumā tiek uzskatīts, ka dabasgāzes piegāde decentralizētām TEC (t. i., mazām koģenerācijas stacijām) un dabasgāzes piegāde lieliem rūpnieciskiem patērētājiem ir uzskatāma par vienu vai diviem atšķirīgiem ražojumu tirgiem.

- (23) Mazie uzņēmēji šim ražojumu tirgum nav piederīgi atšķirību dēļ, cita starpā cenu, peļņas, tirdzniecības un izplatīšanas kanālu, glabāšanas izmaksu, tirgus struktūras, pārslēgšanās koeficientu un skaitītāju prasību atšķirību dēļ.

- (24) Lēmumā ir apsvērts, ka piegādei lieliem rūpnieciskiem patērētājiem un decentralizētām TEC ir sava veida līdzības (gāzes patēriņa līmenis, gāzes līgumu veidi), bet tāpat ir arī dažas atšķirības (pieprasījuma regularitāte, dažādā īpašumtiesību struktūra, patērētāju lojalitāte un pārslēgšanās koeficienti).

Gāzes piegāžu tirgus(i) māsaimniecībām un maziem uzņēmumiem

- (25) Lēmumā ir apsvērts, ka patērētājiem bez skaitītājiem, t. i., patērētājiem ar ikgadēju patēriņu, kas mazāks par 300 000 m³, pastāv viens vai divi atsevišķi tirgi. Tādējādi tirdzniecību maziem uzņēmējiem, kuru patēriņš ir mazāks par 300 000 m³, un māsaimniecībām var attiecināt uz to pašu vai atšķirīgu ražojumu tirgu(iem).

- (26) Pieprasījuma un piedāvājuma nosacījumos attiecībā uz šiem divu veidu patērētājiem Dānijā ir redzamas daudzas līdzības (augstākas gāzes cenas, mazāka vēlme mainīt piegādātāju, patērētāju portfeļa vadības rīku prasības, standartizēti vispārēji piedāvājumi un zīmola tēla nozīmīgums, tirgus struktūra, glabāšanas izmaksas un lielāki šķēršļi ienākšanai tirgū). Tāpat ir arī daudzas atšķirības (vidējais patēriņa līmenis, cenas, izmaksas un peļņa, kā arī atšķirīgas tirdzniecības stratēģijas).
- (27) Konkurētspējas novērtējums paliek atklāts, jo šīs divas patērētāju grupas ievērojami neatšķiras neatkarīgi no tā, vai piegādes māsaimniecībām vai mazajiem uzņēmējiem veido tā paša attiecīgā tirgus vai divu attiecīgo tirgu dažādus segmentus.

2. Attiecīgie ģeogrāfiski tirgi

Gāzes glabāšanas un gāzes elastīguma tirgus

- (28) DONG piemētināja, ka attiecīgie gāzes elastīguma rīku ģeogrāfiskie tirgi ir plašāki tikai par Dānijas tirgu un aptver arī Zviedriju, Ziemeļvāciju un Nīderlandi.
- (29) Tomēr tirgus pētījumu rezultātos ir redzams, ka ģeogrāfiskais glabāšanas (vai elastīguma) tirgus neatkarīgi no attiecīgo ražojumu tirgus ir ierobežots tikai līdz Dānijas apmēriem. Šī secinājuma nozīmīgākie iemesli ir šādi:
- lielākā daļa elastīguma rīku ir pieejami tikai valsts līmenī,
 - pārrobežu elastīgums ir pieejams tikai kā fiziska glabāšana, lai gan Zviedrijā glabāšanas jauda ir ļoti maza (Zviedrija gandrīz pilnīgi ir atkarīga no Dānijas glabātavām), bet glabātavu izmantošana Vācijā ir ierobežota tālo transportēšanas attālumu un augsto transportēšanas izmaksu dēļ. Komisijas tirgus izpētes laikā tika izteiktas šaubas par iespēju glabāt ārzemēs,
 - pašas puses savām darbībām izmanto vietējās glabātavas Nīderlandē un Vācijā.
- (30) Attiecībā uz Zviedrijas glabāšanas/citu elastīguma rīku tirgu lēmumā ir secināts, ka tirgus ir vai nu Zviedrijas, vai Dānijas un Zviedrijas pārklājumā.

Gāzes vairumtirdzniecību piegāžu tirgus

- (31) DONG piemētināja, ka attiecīgais gāzes vairumtirdzniecības piegāžu ģeogrāfiskais tirgus iziet ārpus Dānijas (vai Dānijas un Zviedrijas) un arī aptver Vāciju.
- (32) Tirgus pētījumos ir skaidras norādes, ka vairumtirdzniecības piegāžu tirgus ir ierobežots līdz Dānijai. Lēmumā ir secināts, ka Zviedrija neiekļaujas tā paša ģeogrāfiskā tirgus daļā, kur Dānija; tā veido atsevišķu tirgu, kas ir Zviedrijas vai Dānijas un Zviedrijas pārklājumā, kopš vairumtirdzniecības piegādes Zviedrijā nerada spēcīgus konkurējošus šķēršļus vairumtirdzniecības piegādēm Dānijā. Līdzīgi ir secināts, ka Vācija, Nīderlande un Apvienotā Karaliste (AK) neiekļaujas tā paša ģeogrāfiskā tirgus daļā, kur Dānija. Iemesli ir šādi:
- visa Dānijā izmantotā gāze ir Dānijas (atklātā jūrā izvietota) gāze,
 - 2003.–2005. gadā (komerciāls) imports veidoja tikai mazāk kā 12 % no kopējā Dānijas patēriņa,
 - attiecībā uz darījumiem, ka vispārēji neietekmē vairumtirdzniecības gāzes vajadzības Dānijā (t. i., darījumi Beniluksa valstīs, AK vai Emdenas centros), šķiet, ka cenas nepietiekami ietekmē vairumtirdzniecības cenas Dānijā,
 - dažādajiem vairumtirgotājiem iepriekšminētajās atšķirīgajās valstīs ir ievērojami atšķirīgas tirgus daļas šajās valstīs,
 - tirgus pētījums uzrāda, ka Dānijas gāzes patērētājiem nav daudz zināšanu par vairumtirdzniecības cenām Vācijā un gāzes imports tiek uzskatīts par vāju aizstājēju gāzes iegādei vairumtirdzniecības līmenī Dānijā,
 - tie gāzes piegādātāji vairumā, kas vēlas importēt gāzi no Vācijas uz Dāniju, saskaras ar ievērojamām transportēšanas izmaksām, jaudas ierobežojumiem un administratīviem šķēršļiem.
- (33) DONG savā atbildē uz 6. panta 1. punkta c) apakšpunkta lēmumu pamatoja, ka gāzes piegādes Dānijas ieejas/izejas robežpunktā Ellundā, Vācijas pusē, pieder Dānijas gāzes vairumtirdzniecības tirgum. Pamatojoties uz tirgus izpētes rezultātiem, lēmums atstāj atklātu jautājumu, vai šīs piegādes ir iekļaujamās Dānijas gāzes vairumtirdzniecības piegādes tirgus ģeogrāfiskajā pārklājumā.

Dabaszgāzes piegādes tirgus centrālajām TEC

- (34) Dabaszgāzes piegādes tirgus centrālajiem TEC uzņēmumiem pārklājuma ziņā ir vairāk valstisks un var tikai iekļaut Dāniju un Zviedriju, jo tas nevar būt plašāks par vairumtirdzniecības tirgus ģeogrāfisko pārklājumu. Turklāt TEC nepieciešamās piegādes daļas var iegūt no kaimiņvalstīm.

Gāzes piegādes tirgus(i) decentralizētām TEC un lieliem rūpnieciskiem patērētājiem

- (35) Tā kā nav tieša importa, dabaszgāzes piegādes decentralizētām TEC un lieliem rūpnieciskiem patērētājiem tirgus vai tirgu pārklājuma ziņā ir valstiskas. Turklāt tirgus struktūras kaimiņvalstīs nepārprotami atšķiras. Nozīmīga cenu atšķirība Dānijā, Vācijā, Zviedrijā un Nīderlandē apstiprina valsts tirgu esamību.

Gāzes piegāžu tirgus(i) māsjsaimniecībām un maziem uzņēmumiem

- (36) Lēmumā ir apsvērts, ka piegādes tirgus(i) uzņēmumiem un māsjsaimniecībām Dānijā ir tikai valsts līmenī un iespējams reģionālā apmērā. Jautājums par tirgus(u) valsts vai reģionālo statusu var palikt atklāts. No vienas puses, tirdzniecībai šajā tirgū ir nepieciešams pārdošanas un pakalpojumu birojs, visi piegādātāji patērētājiem bez skaitītājiem Dānijā ir Dānijas uzņēmumi, kā arī pastāv lielas cenu atšķirības valsts tirgos. No otras puses, tikai mazāk par 1 % no patērētājiem līdz šim ir izlēmuši mainīt piegādātāju. Tāpēc reģionālajiem izplatīšanas uzņēmumiem joprojām ir lielas tirgus daļas to attiecīgajos apgabalos un cenas galapatērētājiem atšķiras trijos reģionālajos apgabalos. Liela tirgus daļu atšķirība, kā arī cenu atšķirība reģionos parasti norādītu uz to, ka reģionālie tirgi nav integrēti.

3. Secinājumi par attiecīgajiem tirgiem dabaszgāzes nozarē

- (37) Lēmumā tiek uzskatīts, ka pastāv šādi attiecīgie tirgi:
- 1) Dānijas glabāšanas tirgus vai pārmaiņus Dānijas dabaszgāzes elastīguma tirgus; Zviedrijas glabāšanas tirgus vai pārmaiņus Zviedrijas dabaszgāzes elastīguma tirgus (pārklājumā ietilpst Zviedrija vai pārmaiņus Zviedrija un Dānija);
 - 2) Dānijas dabaszgāzes vairumtirdzniecības tirgus (pārklājumā ietilpst Dānija); Zviedrijas dabaszgāzes vairumtirdzniecības tirgus (pārklājumā ietilpst Zviedrija vai pārmaiņus Zviedrija un Dānija);

- 3) Dānijas dabaszgāzes piegādes tirgus centrālajām TEC; Zviedrijas dabaszgāzes piegādes tirgus centrālajām TEC (pārklājumā ietilpst Zviedrija vai Zviedrija un Dānija);

- 4) dabaszgāzes piegādes tirgus lieliem rūpnieciskiem patērētājiem un decentralizētām TEC (pārklājumā ietilpst Dānija);

- 5) dabaszgāzes piegādes tirgus maziem uzņēmumiem un māsjsaimniecībām (pārklājumā ietilpst Dānija vai reģioni).

B. ELEKTROENERĢIJA

1. Attiecīgie produkcijas tirgi

Fiziskās elektroenerģijas ražošana un vairumtirdzniecība; papildpakalpojumi

- (38) Nozīmīgu elektroenerģijas vairumtirdzniecības pārdevumu un pirkumu daļu Ziemeļjūrā veic Ziemeļu elektroenerģijas apmaiņa *Nord Pool Spot ASA* (turpmāk tekstā – *Nord Pool*). Papildus šiem *Nord Pool* balstītajiem fiziskās elektroenerģijas tirdzniecības veidiem vairumtirdzniecības līmenī ražotāji/tirgotāji un patērētāji arī noslēdz divpusējus fiziskās elektroenerģijas vairumtirdzniecības līgumus.
- (39) Papildpakalpojumu tiešie patērētāji ir pārvades sistēmas operatori (PSO), kas ir atbildīgi par līdzsvara uzturēšanu tīklā un piegādes nodrošināšanu ārkārtas situācijās. Komisijas tirgus izmeklēšana ir skaidri norādījusi, ka papildpakalpojumi/sistēmas pakalpojumi nav viegli aizvietojami ar citu elektroenerģijas piegādi vairumtirdzniecības līmenī. Turklāt operatora regulēšanas jaudas daļa var laika gaitā ievērojami atšķirties bez jebkādas skaidri redzamas saistības ar tā pozīciju elektroenerģijas ražošanas tirgū.

- (40) Tomēr lēmumā ir apsvērts, ka šī tirgus/šo tirgu precīza definīcija var tikt atstāta atvērta. Divpusējas piegādes patērētājiem bez tiešas piekļuves *Nord Pool* var vai arī nevar būt atsevišķs ražojumu tirgus, un to pašu var teikt par papildpakalpojumiem.

Elektroenerģijas atvasināti finanšu instrumenti

- (41) Lēmumā tiek aplūkots atsevišķs finanšu elektroenerģijas tirgus, jo finanšu tirgus pamatā ir saistīts ar riska tirdzniecību, bet fiziskais tirgus – ar elektroenerģijas tirdzniecību patēriņam, tāpēc nav pilnīgi aizvietojams. Jautājums, vai noteikts *CFD* (jeb cenu starpības līgumu) finanšu produkts pieder tam pašam vai atsevišķam tirgum, paliek atklāts.

Elektroenerģijas mazumtirdzniecība

- (42) Lēmumā ir aplūkots atsevišķs piegāžu tirgus patērētājiem, kuriem ir nepieciešams stundu skaitītājs, un patērētājiem, kuriem tāds nav vajadzīgs. Tirgus pētījumā nepārprotami apstiprināja šo sadalījumu. Šis patērētāju grupas maksā dažādas cenas, patērē dažādus produktus un iegādājas tos atšķirīgos veidos.

2. Attiecīgie ģeogrāfiski tirgi

Fiziskās elektroenerģijas vairumtirdzniecība

- (43) Lēmumā ir apsvērts, ka apvienošanās ietekme uz konkurētspēju jānovērtē atsevišķos Austrumdānijas/Rietumdānijas *Nord Pool* cenu apgabalos vai divu apgabalu apvienojumā plus Zviedrijā, tā kā pušu vietējās darbības tiek veiktas gandrīz tikai Dānijā. Ja koncentrācija nerada negatīvu ietekmi uz konkurētspēju šādos apgabalu apvienojumos, tad tā arī nevar radīt negatīvu ietekmi jebkādos plašākos cenu apgabalos.
- (44) Visi pārējie elektroenerģijas vairumtirdzniecības tirgus ģeogrāfiskā tirgus definīciju jautājumi saistībā ar pašreizējo darbību paliek atklāti.

Papildpakalpojumi

- (45) Lēmumā tiek ņemts vērā, ka papildpakalpojumi ir valsts mērogā, jo tie ir atkarīgi no tūlītējas un drošas pieejamības noteiktas cenas apgabalā un pastāv pārāk daudz pieslēguma mezglu.

Elektroenerģijas atvasināti finanšu instrumenti

- (46) Attiecībā uz elektroenerģijas atvasinātiem finanšu instrumentiem lēmumā ir apsvērts, ka tirgum ir jāietver vismaz visa Skandināvija, jo elektroenerģijas atvasinātu finanšu instrumentu tirdzniecība notiek *Nord Pool*, bet *CFD* varētu ietvert tikai konkrētu cenu apgabalu, jo uzņēmumi, kas tirgojas ar šiem produktiem, galvenokārt būs vairumtirdzniecības piegādātāji un patērētāji šajos cenu apgabalos.

Elektroenerģijas mazumtirdzniecība

- (47) Elektroenerģijas mazumtirdzniecības tirgos lēmumā ir apsvērts, ka tirgus patērētājiem ar skaitītājiem ir valstiski, bet bez skaitītājiem – valstiski reģionāls. Ārvalstu piegādes uzņēmumi šeit tieši neiekļūst, un patērētāji bez skaitītājiem lielākoties ir palikuši pie vietējā piegādātāja, kas pakļauts universālā pakalpojuma saistībām.

3. Secinājumi par attiecīgajiem elektroenerģijas tirgiem

- (48) Lēmumā ir definēti šādi elektroenerģijas tirgi:
- 1) elektroenerģijas vairumtirdzniecība (attiecīgi Austrumdānijas un Rietumdānijas vai plašāks);
 - 2) iespējams, divpusēja vairumtirdzniecība patērētājiem, kuriem nav pieejas *Nord Pool* (attiecīgi Austrumdānijas un Rietumdānijas);
 - 3) iespējams, papildpakalpojumi (attiecīgi Austrumdānijas un Rietumdānijas);
 - 4) elektroenerģijas atvasināti finanšu instrumenti (ietver *Nord Pool* apgabalu, ja neietver *CFD*);
 - 5) iespējams, *CFD* (attiecīgi Austrumdānijas un Rietumdānijas);
 - 6) elektroenerģijas tirdzniecība (uzņēmējdarbības) patērētājiem ar skaitītājiem (Dānijas valsts);
 - 7) elektroenerģijas tirdzniecība (galvenokārt mājsaimniecības) patērētājiem ar skaitītājiem (Dānijas valsts vai Dānijas reģionāli).

C. PĀRĒJIE TIRGI

- (49) Daudzus citus tirgus ietekmē ierosinātā koncentrācija, kas tomēr neietekmē negatīvi konkurētspēju vai nu zemo tirgus daļu dēļ, vai arī tāpēc, ka nav notikusi ģeogrāfiskā pārklāšanās: pilsētu siltumcentrāles (vietēja), sodrēji (reģionālais pārklājums palika atklāts) un tirdzniecība attiecībā uz CO₂ (iespējams, ES mērogā).

5. KONKURĒTSPĒJAS NOVĒRTĒJUMS

IEPRIEKŠĒJA PIEZĪME PAR MAZĀKUMA AKCIJU PAKETĒM

- (50) Lēmumā ir pārbaudīts *DONG* izvirzītais arguments par pirmsapvienošanās saišu ietekmi uz pusēm, kas apvienojas, kā arī uz pusēm, kas apvienojas, un trešajām pusēm, bet atklājās, ka jebkurā gadījumā visu šādu ietekmju apsvēršana nevar kompensēt negatīvo ietekmi, kas izriet no apvienošanās.

A. DABASGĀZE

1. Gāzes glabāšanas un gāzes elastīguma tirgus

- (51) Balsoties uz šim gadījumam veikto tirgus pētījumu, Komisija secināja, ka pašlaik Dānijas glabāšanas/elastīguma tirgū dominē *DONG*.

- (52) Lēmumā ir apsvērts, ka ienākšana glabāšanas/elastīguma tirgū ir nozīmīgs papildinājums citām ar gāzi saistītām darbībām, un glabāšanas/elastīguma tirgus tiek uzskatīts par radniecīgu pārējiem gāzes tirgiem. Uzņēmumā DONG, pat izmantojot divas atsevišķas juridiskas personas, kas ir atbildīgas par glabāšanu, respektīvi, gāzes tirdzniecību, Komisija uzskata, ka abas šīs darbības ir veiktas, lai kāpinātu DONG grupas rentabilitāti, un analizēja ietekmi uz Dānijas glabāšanas/elastīguma tirgu, pamatojoties uz šo situāciju.
- (53) Tāpēc lēmumā tiek secināts, ka E2 un *Elsam* kā nozīmīgāko neatkarīgo elastīguma avotu ieguve Dānijā nodrošinās DONG iespējas un pamudinās samazināt tās glabāšanas vajadzības, aizvietojo ar pašas glabātavu izmantošanu ar E2 un *Elsam* kā elastīguma avotiem. Tajā pašā laikā tiks samazinātas elastīguma alternatīvas, kas ir pieejamas konkurējošiem gāzes piegādātājiem. Tādējādi un sakarā ar Dānijas glabāšanas tarifu piemērošanas veidu citu gāzes piegādātāju glabāšanas izmaksas pieaugs, un tāpēc to iespējas īstenot konkurējošus ierobežojumus pret DONG samazināsies.
- (54) Šo iemeslu dēļ lēmumā ir secināts, ka darbība radītu nozīmīgus šķēršļus efektīvai konkurētspējai iespējamā Dānijas glabāšanas tirgū vai iespējamā Dānijas glabāšanas/elastīguma tirgū, jo īpaši nostiprinot DONG dominējošo stāvokli šādos tirgos.
- (55) Attiecībā uz Zviedrijas glabāšanas/elastīguma tirgu lēmumā ir secināts, ka iespējamo kaitējuma konstatāciju Dānijā principā var attiecināt arī uz Zviedriju, bet ka sīks konkrētu Zviedrijas tirgus iezīmju izvērtējums nav nepieciešams, ņemot vērā, ka no tā nav atkarīgs vispārējais darījuma novērtējums.
- 2. Gāzes vairumtirdzniecības piegāžu tirgus**
- (56) Izmeklēšanas laikā Komisija un DONG ieņēma atšķirīgas nostājas attiecībā uz gāzes vairumtirdzniecības piegāžu analīzes nozīmi pēc [...] (*). DONG apšaubīja nepieciešamību lūkoties [...] * gadu perspektīvā. Pēc Komisijas atzinuma gāzes tirgus ir padarīts nozīmīgs, izmantojot ilgtermiņa investīcijas infrastruktūrā un ilgtermiņa piegādes līgumus, ko pamato analīze, tai skaitā perspektīvā pēc [...] *. Tomēr lēmumā ir secināts, ka, lai gan nav apsvērumu par tirgus situāciju perspektīvā pēc [...] *, apvienošanai būs nozīmīga pretkonkurences ietekme uz Dānijas vairumtirdzniecības piegādēm, samazinot BGI projekta nospiedošo ietekmi, kā arī jāņem vērā fakts, ka konkurentu lēmumus par ienākšanu tirgū vadīs pārrunas par piegādes līgumiem ar *Elsam* un E2, kas tiks aizsāktas 2008. gadā.
- (57) Lēmumā ir secināts, ka DONG ir dominējošais stāvoklis Dānijas gāzes vairumtirdzniecības piegāžu tirgū, ņemot vērā, ka 2004. gadā uzņēmuma tirgus daļa bija [80–90 %] * (!). Komisija analizēja iespējamās konkurences šķēršļus saistībā ar DONG dominējošo stāvokli no šādiem pieciem avotiem:
- uzņēmēji Dānijas jūras piekrastes apgabalā,
 - imports no Vācijas, dienvidos no DEUDAN cauruļvada,
 - gāzes apgrozījums Ellundā,
 - likvidais Dānijas vairumtirdzniecības tirgus un
 - jauna cauruļvada ietilpīgums vai citas importa iespējas.
- (58) Lēmumā ir secināts, ka šie konkurences šķēršļi nav izteikti vai nav pietiekami konkrēti, lai īstermiņā nopietni apdraudētu DONG tirgus stāvokli.
- (59) Tāpēc lēmumā tiek aplūkots, vai darījums nostiprinās DONG dominējošo stāvokli, likvidējot faktisko un/vai iespējamo konkurenci. Attiecībā uz E2 un *Elsam* komerciālajām interesēm kļūst par aktīviem Dānijas gāzes vairumtirdzniecības tirgus dalībniekiem DONG noliedza, ka E2 un *Elsam* būtu iespējamie konkurenti un ka tie DONG veidotu nozīmīgākos konkurences šķēršļus.
- (60) Ņemot vērā Komisijas minēto, ir pietiekami, ka E2 un *Elsam* veido nozīmīgus konkurences šķēršļus (un tiem nav jābūt nozīmīgākajiem), kuru likvidēšana radītu konkurences bažas.
- (61) Komisijas pētījumā un lēmumā ir secināts, ka ierosinātā koncentrācija likvidēs E2 kā faktisko DONG konkurentu, bet *Elsam* – kā ticamu iespējamo konkurentu. Dokumenta 57. punktā minēto piecu iespējamo konkurences šķēršļu Komisijas analīze negrozīs šo secinājumu. Turklāt lēmumā ir secināts, ka *Vattenfall* nelielu E2 un *Elsam* gāzes apkures elektrostaciju daļu iegāde neatsvērs E2 un *Elsam* integrēšanas DONG grupā radītā konkurences spiediena zudumu.

(*) Biznesa noslēpums.

(!) Paredzot [80–90 %] * 2005. gada pirmajā pusgadā.

(62) Papildus šai horizontālai iedarbībai lēmumā ir secināts, ka darījums novestu pie patērētāju tiesību liegšanas un rezultātā – pie nozīmīgiem efektīvas konkurences šķēršļiem sakarā ar vertikālu E2 un *Elsam* integrāciju DONG grupā, kas veido apmēram [20–30 %] * no Dānijas kopējā patēriņa. Tāpēc DONG konkurentiem būs grūtāk iekļūt Dānijas gāzes tirgos (gan kā vairumtirdzniecības piegādātājiem, gan kā piegādātājiem galapatērētājiem), tādējādi radot šķēršļus iekļūšanai šajos tirgos.

(63) Puses piemetināja, ka līdz šim *Elsam* no trešajām pusēm resursus ir piesaistījis tikai nelielā apmērā, noslēdzot tikai dažus apmaiņas un īstermiņa pirkuma līgumus. Tomēr Komisija uzskata, ka DONG konkurentu piegādes *Elsam* veidotu iespējamus DONG rīcības ierobežojumus.

(64) Lēmumā ir secināts, ka, pat ja ierobežo tiesību liegšanu ietekmi līdz pieprasījuma tiesību liegšanai no E2, šāda veida tiesību liegšana ievērojami stiprinātu DONG dominējošo stāvokli Dānijas vairumtirdzniecības tirgū, radot arī turpmāk nozīmīgus šķēršļus trešo pušu ienākšanai šajā tirgū. Tas tā ir tāpēc, ka gandrīz visu neatkarīgo (neierobežotu) trešo pušu pieprasījums Dānijai līdz šim ir pieaudzis ar E2 starpniecību. Rezultātā ierosinātā apvienošanās kāpinās ienākšanas šķēršļus Dānijas vairumtirdzniecības tirgū, jo tā likvidē uzņēmumu, kas iepirka ievērojamu dabasgāzes daudzumu vairumtirdzniecības tirgū, lai to izmantotu gan iekšēji, gan arī piegādātu dabasgāzi citiem lietotājiem.

(65) Lēmumā ir secināts, ka ierosinātā koncentrācija DONG grupai Dānijas gāzes vairumtirdzniecības tirgū likvidē nozīmīgus konkurences šķēršļus. Pieņemot, ka DONG nostiprināja dominējošo stāvokli šajā tirgū, iespējams, ierosinātais darījums radīs ievērojamus šķēršļus efektīvai konkurencei, jo īpaši nostiprinot DONG dominējošo stāvokli.

(66) Attiecībā uz vairumtirdzniecības piegādēm Zviedrijā DONG ir ļoti spēcīgas pozīcijas arī šajā tirgū ⁽¹⁾. Lēmumā netiek konkrētizēta DONG (vienota vai kopēja) dominējošais stāvoklis Zviedrijas vai Zviedrijas un Dānijas vairumtirdzniecības piegāžu tirgū, jo jebkāda kaitīga ietekme uz šiem tirgiem izrietētu no kaitīgās ietekmes, kas darbībai piemistu Dānijas vairumtirdzniecības tirgū.

⁽¹⁾ Vismaz [45–55 %] * saskaņā ar DONG 2005. gada tirdzniecības stratēģiju un [70–80 %] * – 2003. gadā saskaņā ar pēdējo Zviedrijas Konkurences iestādes lēmumu (556/2004).

3. Dabasgāzes piegādes tirgus centrālajām TEC

(67) Lēmumā ir apsvērts, ka patērētāju tiesību liegšana vai ievades tiesību liegšana dabasgāzes piegādes tirgos var rasties centrālajām TEC Dānijā un Zviedrijā, jo a) vismaz līdz 2009. gadam neviens centrālās TEC patērētājs neciestu zaudējumus Dānijas vai Zviedrijas piegādes tirgū centrālajām TEC un b) TEC pēc 2009. gada būtu pasargātas, ja vairumtirdzniecības tirgus darbību pastiprinātu ar pušu ierosināto gāzes izlaides programmu.

(68) Attiecībā uz iespējamo konkurenci lēmumā ir secināts, ka maz ticams, ka E2 un/vai *Elsam* tiktu uzskatīti par potenciālajiem ienācējiem piegādes tirgū centrālajām TEC, jo šķiet neiespējami, ka pārējās centrālās TEC vēlētos saņemt gāzi no to tiešajiem konkurentiem.

(69) Tāpēc lēmumā ir secināts, ka ne Dānijā, ne arī Zviedrijā koncentrācija neradīs nozīmīgus šķēršļus efektīvai konkurencei piegādes tirgos centrālajām TEC.

4. Piegāžu tirgus(i) rūpnieciskiem patērētājiem un decentralizētām TEC

(70) Lēmumā ir secināts, ka DONG, kura tirgus daļa 2004. gadā (par šo gadu ir pieejami jaunākie ticamie dati attiecībā uz tirgus daļu) bija [60–70 %] *, ieņem dominējošo stāvokli un to saglabās arī tuvākajā nākotnē. Nav pamata uzskatīt, ka tuvākajā nākotnē DONG tirgus daļa nokristos zem 50 %.

(71) DONG dominante pieaug gāzes vairumtirdzniecībā, glabāšanā, jūras piekrastē, kā arī importa cauruļvadi aizvien atbalsta DONG pozīciju šajā piegādes tirgū/šajos tirgos lieliem uzņēmējiem un decentralizētām TEC, kopš glabātavas un piekļuve gāzei ir nozīmīgi konkurences rādītāji šo patērētāju grupu piegāžu ziņā.

(72) Turklāt DONG konkurenti nevar apdraudēt DONG dominanti, jo HNG/MN un Statoil Gazelle ir mazi uzņēmumi un HNG/MH ir finansiāli vājš konkurents, un starp DONG un HNG/MH ir spēcīgas saites.

(73) Gan E.ON, gan arī Shell aizņem ļoti nelielas Dānijas tirgus daļas saistībā ar tirdzniecību lieliem uzņēmējiem un decentralizētām TEC, un, iespējams, E.ON vēlas apgūt Zviedrijas tirgu.

- (74) Tāpat arī lēmumā ir secināts, ka citi rādītāji, kas nostiprināja DONG dominējošo stāvokli pirms apvienošanās, ir šādi: nepārprotami DONG ir zemākais pārslēgšanās koeficients starp lielajiem tirgus dalībniekiem; DONG ir vislabākajā pozīcijā, lai piedāvātu divu veidu kurināmā produktus, un var veidot salīdzinoši tuvas saiknes ar daudzām decentralizētām TEC.
- (75) Lēmumā ir secināts, ka ierosinātā darbība nostiprinās DONG dominanti, kāpinot ienākšanas šķēršļus un samazinot iespējamo konkurenci.
- (76) Ierosinātā darbība palielina šķēršļus ienākšanai tirgū, jo citiem dalībniekiem būs grūtāk iegūt vajadzīgo apmēru gāzes piegādē, ja apmēram 20 % no kopējā Dānijas gāzes patēriņa ir pārvirzīti no tirgus. Turklāt apvienošanās rezultātā DONG jau tā privileģētā piekļuve decentralizētām TEC vēl tiks nostiprināta. Apvienošanās arī kāpina gāzes glabāšanas ievades tiesību liegšanas risku vai konkurentu glabāšanas izmaksu paaugstināšanos, kas turpmāk kāpinās šķēršļus ienākšanai tirgū. Turklāt, iespējams, koncentrācija kāpinās ienākšanas šķēršļus vairumtirdzniecības tirgos, tādējādi DONG konkurentiem kļūst aizvien grūtāk piesaistīt piegādes konkurētspējīgi. Arī pēc apvienošanās DONG būs privileģētā pozīcijā, piedāvājot divu veidu kurināmā produktus, turpretim pārējiem konkurentiem būs aizvien grūtāk ievērot DONG piedāvājumu.
- (77) Turklāt ierosinātā darbība nostiprinās DONG dominanti iespējamo konkurentu *Elsam*, *E2*, *NESA* un *KE* izslēgšanas dēļ.
- (78) Gan *E2*, gan arī *Elsam* ir piekļuve lieliem dabasgāzes daudzumiem par konkurētspējīgām cenām. Tiem ir arī piekļuve glabātavām un elastīguma rīkiem. Turklāt abiem ir nepieciešamais "enerģijas" zīmols. Komisijas tirgus izpētē nepārprotams respondentu vairākums paziņoja, ka *Elsam* un *E2* tiem varētu pārdot īpaši lielu gāzes daudzumu. Visbeidzot, Komisija fiksēja acīmredzamu pierādījumu šādām *E2* ienākšanas iespējām un nodomiem; 2003. un 2004. gadā uzņēmums jau iesniedza piedāvājumus vairumtirdzniecības reģionālās piegādes uzņēmumiem Zviedrijā un Dānijā.
- (79) *NESA* un *KE* ir spēcīgi energoresursu zīmoli, kas ar jaukta tipa kurināmā tirdzniecību var panākt izmaksu sinerģiju un kāpināt patērētāju lojalitāti. Tiem ir piekļuve lielam rūpniecisku patērētāju lokam. Tāpat arī DONG un *Statoil Gazelle* uzskata *KE*, *Elsam* un *Energi E2* par iespējamiem konkurentiem Dānijas gāzes tirgos.
- (80) Šo iemeslu dēļ lēmumā ir secināts, ka ierosinātā darbība radīs nozīmīgus šķēršļus efektīvai konkurencei, jo īpaši sakarā ar dominējošo stāvokļa izveidi vai nostiprināšanu dabasgāzes piegādes tirgū vai tirgos lieliem uzņēmumiem un decentralizētām TEC.
- 5. Gāzes piegāžu tirgus(i) mājāsaimniecībām un maziem uzņēmumiem**
- (81) Lēmumā ir secināts, ka DONG ieņem dominējošo stāvokli divos reģionālos apgabalos ar apmēram [90–100 %] * lielu tirgus daļu un ka šo dominanti pastiprina nozīmīgi ienākšanas tirgū šķēršļi, DONG kontrole pār glabāšanu un piekļuvi atklātā jūrā ņemtai gāzei, kā arī tā dominējošais stāvoklis vairumtirdzniecības tirgū.
- (82) Saistībā ar alternatīviem pieņēmumiem par valsts tirgus gan DONG, gan HNG/MH tiek uzskatīti par dominējošiem ar attiecīgi [25–35 %] * un [55–65 %] * lielu tirgus daļu. Starp šiem uzņēmumiem ir spēcīga saikne. Tirgus ir ļoti pārredzams, un tāpēc jebkāda atkāpšanās no oligopolas rīcības būtu viegli konstatējama. Produkts ir ļoti homogēns, tādēļ var saglabāties vārdiski neizteikta vienošanās. Pastāv ļoti augsts patērētāju lojalitātes līmenis, kas rada augstus šķēršļus ienākšanai tirgū. Turklāt pastāv efektīvi mehānismi, ar ko "sodīt" dalībniekus, kas atkāpjas no oligopolajiem principiem, kā arī pastāv liela kopīgā ieinteresētība esošā stāvokļa saglabāšanā.
- (83) Lēmumā ir secināts, ka DONG dominante tiks nostiprināta, kāpinot ienākšanas šķēršļus un noteiktā apmērā samazinot iespējamo konkurenci.
- (84) Koncentrācija kāpinās tirgū ienākšanas šķēršļus sakarā ar augstākām glabāšanas izmaksām un lielāku grūtības pakāpi, lai sasniegtu vajadzīgo apmēru un apjomradītus un diversifikācijas radītus ietaupījumus, kas ir nepieciešami ienākšanai tirgū un kas būtu finansiāli dzīvotspējīgi. Turklāt darbības rezultātā lieli patērētāji aiziet no citiem tirgiem, kuru elastīgums varētu tikt līdzsvarots pret mājāsaimniecību un mazo uzņēmumu patērētāju elastīguma prasībām. Visbeidzot iespējamā likviditātes samazināšana Dānijas vairumtirdzniecības gāzes tirgos kāpina DONG iespējas atņemt piekļuves tiesības vairumtirdzniecības gāzei tās konkurentiem.
- (85) Koncentrācijas dēļ no iespējamās konkurences tiks izslēgti *KE* un *NESA*, kas ir elektroenerģijas mazumtirgotāji un kas abi bāzējas lielākajā Kopenhāgenas apgabalā. Tiem jau ir pārdošanas biroji, liels pārdošanas personāls, IT aprīkojums un uzskaites sistēmas. Tiem ir lieli patērētāju portfeli, kas varēja tikt izveidoti, lai iekļūtu gāzes mazumtirdzniecības tirgos. Abiem uzņēmumiem ir arī vēra ņemams zīmols gan valstiskā, gan arī īpaši reģionālā līmenī. Tādējādi *NESA* un *KE* nesaskaras ar lieliem ienākšanas tirgū šķēršļiem, ar kuriem saskaras citi. [...] *.

(86) No otras puses, daudziem KE patērētājiem pilsētas gāzes dienests piegādā gāzi, bet apkuri nodrošina centrālā siltumapgāde. Tāpat arī būtu jāņem vērā, ka NESA un KE elektroenerģijas patērētāja pamata apjoms varētu tikt tikai izmantots, lai konkurētu ar HNG/MH, kura gāzes izplatīšanas apgabals ģeogrāfiski pārklājas ar NESA un KE, bet ne ar DONG.

(87) Lēmums arī apliecina, ka citi elektroenerģijas piegādes uzņēmumi varētu ienākt gāzes piegādes tirgū maziem uzņēmumiem un mājsaimniecības patērētājiem, bet secina, ka KE un NESA ir īpašā pozīcijā, kad tie iegūst piekļuvi gāzei, ko pārējiem elektroenerģijas uzņēmumiem būtu grūti panākt.

(88) Šo iemeslu dēļ lēmumā ir secināts, ka ierosinātā apvienošanās ievērojami ietekmēs konkurenci gāzes piegādes tirgū vai tirgos mājsaimniecībām un mazo uzņēmumu patērētājiem neatkarīgi no tā, vai šie tirgi/šīs tirgus ir definēti/i kā reģionāls/i vai valstisks/i, jo īpaši nostiprinot dominējošo stāvokli.

6. Secinājums par dabasgāzes tirgu novērtējumu pirms paziņotās koncentrācijas apsvēršanas vai pārveidošanas

(89) Lēmumā ir secināts, ka darījums ievērojami kavē efektīvu konkurenci, jo īpaši nostiprinot dominējošo stāvokli šādos produktu tirgos:

— gāzes piegāde vairumā Dānijai (un iespējami arī Zviedrijai),

— gāzes glabāšana vai gāzes elastīgums (neatkarīgi no tā, vai tikai Dānijai vai arī Zviedrijai),

— gāzes piegāde lieliem uzņēmumiem un decentralizētām TEC kā 1 vai 2 tirgi Dānijā,

— gāzes piegāde maziem uzņēmumiem un/vai mājsaimniecībām kā 1 vai 2 tirgi Dānijā.

B. ELEKTROENERĢIJA

(90) Lēmumā ir secināts, ka koncentrācija nerada konkurences bažas nevienā no elektroenerģijas tirgiem.

1. Elektroenerģijas vairumtirdzniecība

(91) Lēmumā ir secināts, ka sākotnēji Elsam un E2 bija dominējošā stāvoklī to attiecīgajos Nord Pool apgabalos elek-

troenerģijas vairumtirdzniecībā, kaut gan šie apgabali ir izolēti no citiem Nord Pool apgabaliem, tā kā aktīvi ierobežojumi, kurus izraisīja apgabalā esošās vēdzimnavas un decentralizētas TEC, ir zemi.

(92) Tomēr, domājams, ierosinātā darījuma horizontālu iedarbību ievērojami pārspēs tirgus daļas zudums Vattenfall dēļ, kas nosacīti saistīja elektrostaciju atsavināšanu ar Vattenfall gan Austrumdānijā, gan arī Rietumdānijā un kas apgabala uzņēmējiem rada efektīvu konkurentu, ievērojami samazinot to tirgus daļas. Lēmumā ir arī secināts, ka Elsam un E2 centieni ienākt savstarpējās teritorijās nav tikuši konstatēti un ka DONG atteicās ienākt elektroenerģijas ražošanas jomā, izmantojot gāzes apkures elektrostaciju. Tāpēc lēmumā ir secināts, ka konkrētāka un tūlītēja Vattenfall ienākšanas tirgū pozitīvā ietekme lielā mērā pārspēj jebkādu iespējamu horizontālu darbību.

(93) Attiecībā uz vertikālu darbību lēmumā ir secināts, ka, iespējams, DONG palielinās konkurentu izmaksas (gāzes kā ievades) pēc apvienošanās. Modeļa imitācija apstiprināja, ka, lai jebkādā apmērā samazinātu produkciju, būtu nepieciešami ļoti nozīmīgi gāzes cenu kāpinājumi. Šādi cenu kāpinājumi, kas balstīti uz ar apvienošanu saistītām vertikālām darbībām, nebūtu reāli, ņemot vērā konkurences šķēršļus, kas, neraugoties uz to dominējošo stāvokli, nekad nepastāvētu DONG grupā pēc apvienošanās. Šo secinājumu nostiprina DONG piedāvātie līdzekļi, kas kāpinās alternatīvu gāzes avotu pieejamību decentralizētām TEC pēc apvienošanās. Turklāt, pat ja apvienotajiem uzņēmumiem pēc apvienošanās ir vēlme paaugstināt gāzes cenas decentralizētiem TEC, maz ticams, ka tas sekmētu elektroenerģijas cenu kāpumu, ņemot vērā paaugstināto konkurenci Austrumdānijā un Rietumdānijā, ko izraisīja elektrostaciju atsavināšana, tā ka tās nonāk Vattenfall īpašumā.

(94) Tāpat arī maz ticams, ka DONG nākotnē varēs tieši ietekmēt decentralizētās TEC, tāpēc ka 2004. gada martā Elsam uzņēmās saistības pret Dānijas Konkurences iestādi par NESA iegādi, kur Elsam un NESA apņēmas atgūt visas savas investētās daļas no decentralizētās gāzes apkures TEC.

(95) Tāpat arī pārbaudīja, kādu iespaidu apvienošanās atstās uz citādi pozitīvo Lielā Belta savienojuma ietekmi, kas savienos Austrumdāniju un Rietumdāniju un paredzams 2010. gadā. Tika secināts, ka bez apvienošanās konkurences spiediens, ko radītu šis savienojums, iespējams, 600 MW apmērā, jebkurā gadījumā ir mazāks par to konkurences spiedienu, kuru radīs Vattenfall ienākšana tirgū abos apgabalos. To apstiprināja arī simulācijas modelis.

- (96) Tāpat arī ierosinātās apvienošanās apsvērumi un slēdzieni par horizontālu un vertikālu iedarbību tiek piemēroti divpusējai elektroenerģijas vairumtirdzniecībai patērētājiem gan Austrumdānijā, gan arī Rietumdānijā, paredzot atsevišķu tirgu vairumtirdzniecības patērētājiem, kuriem nav tiešas pieejas *Nord Pool* vairumtirdzniecības tirgum.
- (97) Plašākā *Nord Pool* kontekstā pušu tirgus daļas ir mazākas par 10 % pat tajā tirgū, kas aptver tikai Zviedriju un abas Dānijas daļas.

2. Papildpakalpojumi

- (98) Lēmumā ir secināts, ka pirms apvienošanās *Elsam* un *E2* saskārās ar nelielu konkurenci attiecīgajos apgabalos, bet pēc apvienošanās *DONG* šajā apgabalā saskarsies ar nopietnu konkurentu – *Vattenfall*. Tāpēc apvienošanās neradīs konkurences problēmas iespējamajos papildpakalpojumu tirgos Austrumdānijā un Rietumdānijā.

3. Elektroenerģijas atvasināti finanšu instrumenti

- (99) Skandināvijas elektroenerģijas atvasināto finanšu instrumentu tirgū pusēm, kas apvienojas, ir kombinēta tirgus daļa < 10 % apmērā. Šī mazā tirgus daļa izklidē visas bažas šajā tirgū.
- (100) Attiecībā uz iespējamiem Austrumdānijas un Rietumdānijas *CFD* tirgu apgabaliem *E2* un *Elsam* neapšaubāmi ir nozīmīgākie *CFD* pārdevēji savos attiecīgajos apgabalos. Tomēr ir gaidāms, ka ražošanas jaudu nodošana *Vattenfall* izraisīs to, ka *Vattenfall* kļūs par lielāko *CFD* pārdevēju gan Austrumdānijā, gan Rietumdānijā.

4. Elektroenerģijas mazumtirdzniecības piegāde uzņēmējiem

- (101) Lēmumā ir secināts, ka pašreizējais konkurences līmenis Dānijas elektroenerģijas piegāžu tirgū patērētājiem ar skaitītājiem ir augsts. Apvienotajam uzņēmumam būs kombinēta tirgus daļa [20–30 %] * apmērā. Apvienotais uzņēmums pēc apvienošanās plašā mērā aizpildīs intervālu līdz 1. lieluma dalībniekam – *EnergiDanmark*. Turklāt patērētāji daudzus pārējos konkurentus uzskata par dzīvotspējīgām alternatīvām.

5. Elektroenerģijas mazumtirdzniecības piegāde maziem standarta noslodzes profila patērētājiem

- (102) Darbība arī sekmēs kādas tirgus daļas pārklāšanos mazumtirdzniecības elektroenerģijas piegādes maziem patērētājiem tirgū. Konkurences aina šajā Dānijas tirgū ir sadrumstalota – tajā ir tikai nedaudz mājsaimniecību, kas līdz šim mainījušas vietējo piegādes uzņēmumu. Valsts, Dānijas, tirgū *DONG* kļūs par lielāko uzņēmumu, kaut gan apmēram ar [25–30 %] * tirgus daļu.
- (103) Kaut arī *NESA* un *KE* ierindojas starp tiem uzņēmumiem, uz kuriem ir pārgājuši patērētāji, tomēr arī citiem konkurentiem ir vēra ņemami patērētāju ieguves līmeņi.
- (104) Attiecībā uz reģionālajiem tirgiem lēmumā ir secināts, ka darbība īpaši nenostiprinātu *NESA*, *KE* un *FE* pozīcijas to attiecīgajos uzņēmumu apgabalos, tā kā trešo pušu konkurenti, piemēram, *OK* un *EnergiDanmark*, jau ir tikpat stabili konkurenti apgabalu uzņēmumiem kā pārējās apvienošanās puses.

6. Secinājumi par elektroenerģijas tirgu konkurētspējas novērtējumu

- (105) Lēmumā ir secināts, ka koncentrācija neradīs īpašus šķēršļus efektīvai konkurencei, jo īpaši sakarā ar dominējošā stāvokļa izveidi vai nostiprināšanu jebkādā iespējami ietekmētā elektroenerģijas vairumtirdzniecības tirgū, papildpakalpojumu, elektroenerģijas atvasinātu finanšu instrumentu, mazumtirdzniecības piegādes uzņēmējiem vai elektroenerģijas piegādes maziem uzņēmējiem tirgos.

6. SAISTĪBAS

A. SAISTĪBU APRAKSTS

1. Glabātavu atsavināšana

- (106) Lai kļiedētu konkurences bažas par glabāšanas/elastīguma tirgu, *DONG* apņēmas līdz 2007. gada 1. maijam atbrīvoties no savas lielākās gāzes glabātavas Lilletorupē Jitlandē. Tikai pircējs būs tiesīgs pārdot gāzes glabāšanas vietu Lilletorupes glabātavā 2007./2008. gadam, kas sākas 2007. gada 1. maijā un beidzas 2008. gada 30. aprīlī. *DONG* desmit gadus no pārdošanas dienas pircējam apņemas neiegūt tiešu vai netiešu kontroli ne pār visu glabātavu, ne tās daļu, kamēr Komisija to iepriekš nav apstiprinājusi.

2. Gāzes izlaides programma

- (107) Lai mazinātu vairumtirdzniecības tirgiem minētās konkurences bažas, DONG iesniedza Gāzes izlaides programmu, lai nodrošinātu trešajām pusēm piekļuvi dabasgāzei Dānijā. Izlaižamās gāzes apjoms būs 400 miljoni m³ gadā (kopā 2,4 miljardi m³), kas no 2006. līdz 2011. gadam tiks pārdots izsolē gāzes piegādei tajos gados, kas sekos ikvienai izsolei. Apjoms atbilst apmēram 10 % no Dānijas kopējā patēriņa 2005. gadā. Ja tirgus apstākļi ievērojami mainīsies, DONG noteiktos apstākļos var pieteikt Komisijai Gāzes izlaides programmas pagarinājumu attiecībā uz divām pēdējām izsolēm. Gāzes izlaides programma paredz divu posmu izsoles procesu: "Primārajā izsolē" DONG piedāvās gāzi faktiskā tirdzniecības punktā/centrā Dānijā un apmaiņā veiksmīgi solītāji piedāvā to pašu gāzes apjomu DONG vienā no četriem konkrētiem gāzes centriem Ziemeļrietumeiropā. Daudzumus, kas nav pārdoti primārajā izsolē, pārdos tradicionālā gāzes izlaides izsolē, kas notiks vēlāk tajā pašā gadā. Turklāt saistības paredz ievērot patērētāju izlaides noteikumus, saskaņā ar kuriem pašreizējie DONG tiešie patērētāji, kas piedalās izsolē vai iegādājas gāzi no tirgotāja/vairumtirgotāja, kurš izsolē ieguva noteiktas partijas, var samazināt savas līgumā noteiktās pirkuma saistības pret DONG.

B. IESNIEGTO SAISTĪBU NOVĒRTĒJUMS

1. Ierosināto saistību ietekme uz glabāšanas/elastīguma tirgu

- (108) Nozīmīgākā ierosināto saistību uz glabāšanas/elastīguma tirgu ietekme ir paredzama no glabātavas atsavināšanas Lillelorupes. Turklāt Gāzes izlaides programma palielinās Dānijas vairumtirdzniecības tirgus likviditāti un tādējādi nodrošina jaunus elastīguma avotus.
- (109) Lielākās no divām Dānijas glabātavām atsavināšana, kuras ietilpīgums ir apmēram 400 miljoni m³ bez tūluma nodrošes ilgāk nekā uz vienu gadu, radīs palielinātu konkurenci šajā tirgū – vai nu glabāšanas tirgū, vai plašākajā elastīguma tirgū. Šie glabāšanas/elastīguma apjomi veido vairāk nekā 57 % no Dānijas glabāšanas jaudas un līdz ar to ļoti lielu vispārēju Dānijā pieejamo elastīguma daļu.
- (110) Lillelorupes glabātavas atsavināšanu tirgus dalībnieki principā aplūko kā tādu, kas rada pozitīvu ietekmi uz konkurenci saistībā ar glabāšanu/elastīgumu Dānijā.

- (111) Dānijā pieejamā elastīguma pozitīvā ietekme arī izriet no Gāzes izlaides programmas, kas tādējādi papildina elastīgumu, ko tirgum piedāvā Lillelorupes glabātava.

- (112) Abas saistības, t. i., glabātavas atsavināšana un Gāzes izlaides programma, arī pozitīvi ietekmēs Zviedrijas tirgus. Konkurence DONG un nākamā Lillelorupes glabāšanas uzņēmuma starpā sniegs labumu Zviedrijas glabāšanas patērētājiem. Tas pats tiek attiecināts uz Gāzes izlaides programmas ietekmi.

2. Ierosināto saistību ietekme uz dabasgāzes vairumtirdzniecības tirgu

- (113) Komisija secināja, ka DONG piedāvātā gāzes izlaides programma kopā ar glabātavas atsavināšanu ir pietiekama, lai kļiedētu visas Komisijas konstatētās konkurences bažas saistībā ar vairumtirdzniecības tirgu.
- (114) Attiecībā uz gāzes izlaides programmu piedāvātais apjoms 400 miljoni m³ gadā, kas tiktu iemainīts vai pārdots vai nu primārajā, vai sekundārajā izsolē, veido apmēram 10 % no Dānijas pieprasījuma.
- (115) Pirmkārt, attiecībā uz patērētāju tiesību liegšanu šis apjoms kopā ar patērētāju izlaides nodrošināšanu kompensē apjomus, kurus E2 piesaistīja pēdējos gados īstermiņā Dānijas iekšienē un ārpus tās un kuri veidoja apmēram 5 % no Dānijas patēriņa. Izlaistie daudzumi arī kompensē jebkādu papildu apjomus, kurus iespējami pirktu *Elsam* un E2 pirms to ilgtermiņa līgumu termiņa beigām ar DONG 2009. gadā.
- (116) Otrkārt, daudzumi kompensēs iespējamo konkurences likvidēšanu no *Elsam* un jo īpaši E2 puses. Tomēr nav viegli droši secināt, kādi daudzumi būtu šiem uzņēmumiem jāpārdod tuvākajā nākotnē. Tomēr E2 veiktais imports un imports šim uzņēmumam plus konkurentu tirgus daļas (izņemot [...] * kopā (t. i., visa neatkarīgā konkurence DONG kopumā) veidoja apmēram 10 % no Dānijas pieprasījuma 2004. gadā.

- (117) Tāpat arī jāņem vērā, ka šie daudzumi iekļaus elastīguma noteikumus, kas padarīs šo gāzi pievilcīgu visiem Dānijas vairumtirdzniecības tirgus mērķiem.
- (118) Īpaši nozīmīga ir patērētāju izlaides noteikumu nodrošināšana, kas stimulē šīs gāzes pircējus to izmantot Dānijā, sekmē ienākšanu tirgū un aplūko patērētāju tiesību liegšanas bažas.
- (119) Vairums tirgus dalībnieku gāzes izlaides programmas ilgumu un apjomu uzskata par pietiekamu, lai kompensētu nelabvēlīgo apvienošanās ietekmi uz Dānijas vairumtirdzniecības tirgu.
- (120) Tāpat glabātavas atsavināšanas kompensācijai būs pozitīva ietekme uz Dānijas vairumtirdzniecības tirgu. Tāpēc ka piekļuve nediskriminējošam glabāšanas tilpumam, kas nav atkarīgs no DONG, ir būtisks stimuls trešo pušu vairumtirdzniecības operācijām Dānijā.

3. Ierosināto saistību ietekme uz dabasgāzes mazumtirdzniecības tirgiem

Piegāžu tirgus(i) rūpnieciskiem patērētājiem un decentralizētām TEC un piegāžu tirgus(i) maziem uzņēmumiem un mājsaimniecībām

i) Ienākšanas šķēršļu kāpināšana (vertikālas problēmas)

- (121) Lēmumā ir secināts, ka gāzes izlaides programma kļiedē visu veidu šaubas par ienākšanas šķēršļu kāpināšanu šajos tirgos.
- (122) Konkrētāk gāzes izlaides programma kļiedē bažas par patērētāju tiesību liegšanas sekām un vajadzīgā apmēra sasniegšanu, izmantojot patērētāju izlaides programmas daļu. Izsolē pārdotais 400 miljonu m³ veido 17 % no piegāžu tirgus rūpnieciskiem patērētājiem un decentralizētām TEC un 45 % no piegāžu tirgus maziem uzņēmumiem un mājsaimniecībām.
- (123) Ikgadējam izlaižamajam gāzes daudzumam būs nozīmīga ietekme uz likviditāti Dānijas vairumtirdzniecības gāzes tirgū, kā arī tas sekmēs aktīvu un tādu, kas vēlas kļūt aktīvi, konkurentu iespējas šajos tirgos piedāvāt jaukta tipa kurināmā dabasgāzes/elektroenerģijas piegādes, konkurējot ar DONG.

- (124) Visas bažas par centrālo TEC elastīguma zudumu kā piegādātāju un ievades tiesību liegšanas elastīguma prasību līdzsvarošanas iespējamību kļiedēja gāzes izlaides programmas elastīguma noteikumi, kā arī Lilletorupes glabātavas atsavināšana, kas rada konkurenci starp divām Dānijas glabātavām.

- (125) Tāpēc lēmumā ir secināts, ka to centienu ietekme, kas tika veikti saistībā ar ienākšanas šķēršļiem, nebūs lielāka, salīdzinot ar laiku pirms apvienošanās.

ii) Iespējamās konkurences likvidēšana

- (126) Lēmumā ir secināts, ka vispārēja ienākšanas šķēršļu mazināšana šajos tirgos rezultātā kompensē iespējamās konkurences zudumu šajos tirgos.
- (127) Gāzes izlaides programmu īsteno divos veidos. Pirmkārt, uzlabota piekļuve gāzei gāzes izlaides programmas ietvaros ar saistītu elastīgumu sekmē citu iespējamu konkurentu iekļuvu tirgū. Otrkārt, patērētāju izlaides mehānisms nodrošina, ka iespējamajiem konkurentiem, kas ir ieguvuši gāzi, izmantojot izlaides programmu, un kas vēlas ienākt Dānijas gāzes tirgū(os), būs salīdzinoši viegla piekļuve patērētājiem.

- (128) Otrkārt, glabāšanas atsavināšanas kompensācija sekmēs ienākšanu, radot konkurenci starp divām Dānijas glabātavām, samazinot ievades tiesību liegšanas risku un nostiprinot vispārēju paļaušanos nediskriminējošai piekļuvei glabātavām.

7. SECINĀJUMS

- (129) Lēmumā ir secināts, ka ierosinātā koncentrācija ar iesniegtajām saistībām ievērojami nekavēs efektīvu konkurenci kopējā tirgū vai tā nozīmīgā daļā, jo īpaši dominējošā stāvokļa izveides vai nostiprināšanas rezultātā.
- (130) Rezultātā Komisija atzīst paziņoto darījumu par atbilstošu kopējam tirgum un EEZ līgumam saskaņā ar Apvienošanās regulas 2. panta 2. punktu, 8. panta 2. punktu un EEZ līguma 57. pantu.